

Biskop Atle Sommerfeldt:

Preken 3. søndag i treenighetstiden

Søndre Høland kirke 150 år

5.juni 2016 – Søndre Høland kirke

1 Kong 9,3 // 1 Joh 3,1-3 // Mark 10,13-16

For 150 år siden, 17. juli 1866 for å være helt nøyaktig, vigslet biskop i Christiania, Jens Lauritz Arup nye Søndre Høland kirke. Dette er den tredje kirken på dette kirkestedet og folk i bygda har hatt kirke siden middelalderen. Biskop Arup prekte over en av de sentrale tekstene som leses ved vigsling av kirkebygg i Den norske kirke, og som er Guds tale til Salomo da Salomos store tempel var ferdigbygd for 3000 år siden: «Jeg har hørt din bønn og ditt rop om nåde som du bar fram for meg. Jeg har helliget dette huset som du har bygd, og jeg vil la navnet mitt bo der for alltid. Mine øyne og mitt hjerte skal alle dager være vendt mot det» (1 Kong 9,3).

Salomos tempel ble bygget ved hjelp av ufattelig store menneskelig offer. Salomo tvangssendte 30.000 israelske arbeidsfolk til Libanon for å hugge tømmeret han trengte, han hadde 80.000 steinhuggerne og 70.000 bærerne i steinbruddene. De var slaver fra de erobrede nabofolk. Bøndene i Israel og de okkuperte landområdene måtte avgi store deler av sin grøde for å betale Salomos hoff regninger til kongene i omegnen for bygningsmaterialene – over sju millioner liter med korn og over 7000 liter med olivenolje årlig, bare til kong Hiram i Tyrus. I minst tjue år holdt Salomo seg med disse tvangsarbeidsleirene for å bygge tempel, kongeborg og mye annet.

Datidens overbevisning var at stedet der mennesker kunne møte Den allmektige måtte være storslått og speile menneskets nødvendige underkastelse under Guds herrevelde. Tempelet, i Jerusalem, stedet for den verdslige kongemakten, var stedet der folket skulle komme og hylle kongens makt og gjennom offer søke å gjøre seg fortjent til Guds fortsatte nåde.

Men tempelbygget sto ikke til alle tider. Betyr det at menneskene ikke lenger har et sted der Gud møter deres bønner og rop om nåde? Forsvant Guds tilstedeværelse i verden da Salomos tempel ble lagt i ruiner av babylonerne etter 400 år og deretter da det andre tempelet, bygd av Herodes, ble lagt i ruiner av romerne i år 70? Er Guds tilstedeværelse i verden avhengig av en storslått bygning i Jerusalem, realisert ved undertrykkelse og blodslit av slavearbeidere og krigsbytte? I vår tid er det noen som hevder dette og planlegger derfor et tredje tempel i Jerusalem.

Den kristne kirkes gode budskap er helt tydelig: Nei, slik er det ikke! Gud ga oss mennesker et nytt og helt annerledes svar på våre bønner og rop om nåde, i en hverdag som stadig krever mer av oss og der vi fortsatt er utlevert til lidelse, sykdom, nød og død. Gud hører menneskenes bønn og rop om nåde, men svaret Gud gir oss er annerledes enn den gangen.

I Jesus, den korsfestede og oppstandne, gir Gud oss et nytt tempel. Det er ikke bygget på menneskers offer og lidelse, men ble bygget av Jesu eget offer for menneskene da han lot seg henrette på et kors i Jerusalem, tempelets by.

Større kontrast til det storslåtte tempelet Salomo og Herodes bygde enn Jesus på korset, finnes knapt: Jesus på korset, som i lidelsens mørke, ropte til Gud at han ikke forsto hvorfor Gud hadde forlatt ham - da Han trengte Gud som mest.

Men avstanden er like stor til kvinnene og de andre disiplenes møter med den oppstandne Kristus, i skaperverkets hage, ved enkle måltid på stranden ved arbeidsdagens slutt, på reiseveien til Emmaus, i private rom i byene, i samtale med sine nærmeste. Den oppstandnes møter dem der de er, i Jerusalem og i Galilea. Hans siste hilsen er at Jesus vil møte menneskene alle steder inntil jordens ender.

Derfor bekjenner og lovsynger den kristne kirke med frimodighet at tempelbygningenes ødeleggelse ikke fjernet Gud fra menneskene, men tvert om brakte Gud nærmere, ikke bare til en etnisk gruppe i et bestemt land, men til alle folkeslag like til verdens ende.

Jesus har vist oss at Guds nåde ikke er avhengig av at mennesker frembærer dyreoffer og brenner dem på et alter.

Jesus har vist oss at Guds nåde er tilgjengelig på mange flere steder enn i Jerusalem.

Jesus har vist oss at Guds nåde gis til alle slags folk.

Fortellingen om Jesu møte med barna er kjernefortellingen for oss som i tvil og fortvilelse spør oss selv om tilgangen til Guds nåde er begrenset av de andres religiøse forventninger eller egen evne til å formulere trosbekjennelsen på en perfekt måte, om livet mitt er verdig til å møte Gud - eller som opplever oss som små og avhengige barn utrygge på hva fremtiden vil bringe. Til alle oss skinner denne fortellingen og Jesu ord som et lys i alt det mørke som truer oss:

«La de små barna komme til meg, og hindre dem ikke. For Guds rike tilhører slike som dem». Til alle oss som klamrer oss til et håp om at Gud er tilstede også for oss, deler Jesus raust ut velsignelse og åpner sin favn for oss og inviterer alle oss som strever og har tungt å bære inn til sitt rike der nåde og kjærlighet overvinner frykt og svik.

Jesus overlater oss ikke til å lete i det vide og det brede etter ekstraordinære lysglimt på himmelen eller store religiøse øyeblikk for å finne møteplassene han har gitt oss. Jesus lovet å være med oss i dåpens handling og i nattverdens brød og vin. Derfor bygde kirken hus for å kunne feire dåpen og nattverdets mysterium og synliggjøre for hele folket og verden at Gud er tilstede og inviterer alle til å møte Gud i disse sakramentene.

Det tok mer enn tusen år før menneskene i dette lokalsamfunnet langt her opp mot verdens nordlige hjørne fikk et sted der Guds nåde ble gjort tilgjengelig for dem. Døpefonten her i kirken har vært brukt helt fra middelalderen. I 150 år har den stått her i kirken - merket av århundrenes bruk og med en ny fot - men i sin merker bærer den avglansen av Jesu egne sår og taler sterkere enn noen ord om at dette huset, denne kirken, er et nådens sted for sårede mennesker. Maleriet av den korsfestede Jesus

over klokkepulten fra den andre kirken, sammen med altertavlen fra denne tredje kirken med bildet av den oppstandnes seier over dødsriket, forteller til alle i kirkerommet om det nye tempelets virkelighet, den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus.

Når vi i dag har døpt Christian knyttes han til generasjonenes fellesskap. De har bedt til Gud om nåde og tilstedeværelse i sine liv. Livene har vært forskjellige, men dåpens handling har vært svaret for dem alle.

Når vi i dag inviterer til å feire nattverd, inviteres dere til å smake denne Guds nåde som er like tilgjengelig for deg som dåpens vann var da vi ble døpt. I nattverden bringes vi nær den korsfestede og oppstandne.

Salomos tempel finnes ikke mer. Men kirken finnes i verden, i Norge og her i Søndre Høland. Derfor kan vi i tillit og med frimodighet bekjenne at Gud er her tilstede med sin nåde, sin velsignelse og sin kjærlighet. Vi kan si til alle slags mennesker: «Kom, for alt er gjort ferdig».